

изучаемом иностранном языке, например, времена;

3) владение набором речеорганизующих формул, необходимых при общении на иностранном языке, например, построение вопроса, восклицания, повелительного наклонения;

4) знания о невербальных элементах коммуникативного поведения представителей изучаемой иноязычной культуры, использующихся для заполнения лакун лингвистического, прагматического и социокультурного характера, такие как: междометия, восклицания и т.д.;

5) знание национально-культурных особенностей языковых и речевых явлений.

II. Эмоционально-личностный компонент предполагает способность и готовность:

1) адаптироваться в иноязычной социальной среде (использовать социальный и/ или культурный опыт, знание других языков/ языка);

2) аргументировать свою точку зрения, проявляя инициативность и гибкость;

3) адекватно воспринимать новое, быть открытым к новому;

4) рефлексировать и реализовывать коррекционную норму (фиксировать собственные затруднения в деятельности, выявлять их причины, строить и реализовывать проект выхода из затруднения и т.д.);

5) контролировать собственное эмоциональное состояние [8].

Список использованных источников

1. Воронова, Л.С. Компетентности и описание критериев к уровню их сформированности /Л.С. Воронова// Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, 2016. – №4. – С.31-38.
2. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования [электронный ресурс] /И. А. Зимняя// Эйдос, 2007. – №2. – С.35-38.
3. Карипиди, А.Г. К вопросу о компенсаторной субкомпетенции как базовом компоненте иноязычной коммуникативной компетенции /А.Г. Карипиди// Социосфера, 2014. – №49. – С.69-73.
4. Бим, И.Л. Иностраный язык в системе школьного филологического образования (концепция) /И.Л. Бим, М.З. Биболева, А.В. Щепилова, В.В. Капылова// Иностранные языки в школе. – 2009. – №1. – С.4-8.
5. Давыденко, В.В. Компенсаторная компетенция как целевая доминанта иноязычного профильно-ориентированного обучения старших школьников /В.В. Давыденко// Известия Волгоградского государственного педагогического университета, 2013. – №2. – С.86-89.
6. Коренева, М.Р. К проблеме определения и разграничения компенсаторной и стратегической компетенций /М.Р. Коренева // Вестник Бурятского государственного университета, 2007. – №10. – С.192-197.
7. Крекнин, С. А. Сущностная характеристика компенсаторных стратегий обучения разговорной речи /С.А. крекнин// Вестник Тамбовского университета, 2012. – №1. – С.94-96.
8. Милованова, Л.А. К вопросу о номенклатуре компенсаторных умений /Л.А. Милованова// Lingua mobilis, 2019. – №4. – С. 124-130

ӘОЖ 81*276.3

ЖАСТАР ТІЛІНІҢ ТІЛДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Бақытжанқызы Жанбота

zhanbota5599@gmail.com

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Шетел тілі: екі шетел тілі» білім беру бағдарламасының
4 курс студенті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекші – Б.Х. Кусанова

Бұл мақалада автор «сленг» сияқты ұғымның әртүрлі тұжырымдарын келтіреді және оның негізгі ерекшеліктерін анықтайды. Әрі қарай, сленгтің мектеп оқушылары арасында қолдануын қарастырып, сленгтің оқушылардың ағылшын тілін оқу барысына қалай әсер ететіндігін анықтайды.

Әр тілдің лексикасы әдеби және бейәдеби болып бөлінеді. Бейәдеби лексикаға біз сленг және жаргондарды жатқызамыз. Қазіргі таңда өз ойын білдіру барысында сленг немесе жаргондарды қолданбайтын адамды кездестіру қиын. Бірақ, қай тілде болмасын, адам сөйлеу барысында тілдің құрылымы, оның ерекше қасиеттері мен функциясы жайында ойлана бермейді. Бұл мақалада мысал ретінде мектеп жасындағы жасөспірім балалардың өзара қарым-қатынас жасау үшін кеңінен қолданылатын сленгтерді қарастырамыз.

Сленгті зерттеу мәселесімен көптеген ғалымдар айналысты, мысалы орыс зерттеушілері И. Р. Галперин, Г. А. Судзиловский, В. А. Хомяков, М. М. Маковский, Т. А. Соловьева, ағылшын зерттеушілері Е. Партридж, С. Б. Флекснер, В. Фриман, А. Баррер, Ч. Леланд, В. Дж. Бурк, И. В. Арнольд және отандық зерттеушілеріміз Ғ. Қалиев, А. Махмұтов, І. Кеңесбаев, Т. Жанұзақов, Б. Хасанов және т.б.

Жалпы, сленг сөзіне әлеуметтік лингвистика терминдерінің сөздігіне сүйене отырып анықтама беретін болсақ, «жаргон – ортақ мүдделеріне қарай топтасқан, шартты түрде дербес Әлеуметтік топтың тілі; жаргон көбіне- көп жасанды түрде жасалған сөздерден, сөйленістерден тұрады, олар жалпыхалықтық тілден айырмаланады» – деп жазылған [1, б. 98].

Ресейлік ғалым В.А. Хомяковтың анықтамасы бойынша, сленг – бұл салыстырмалы түрде белгілі бір уақытқа тұрақты, кеңінен қолданылатын, стильдік лексикалық топ, әдеби тілге кірмейтін, қарапайым сөздің компоненті [2, б. 38].

Қазіргі уақытта «сленг» термині әртүрлі түсіндіріледі және сөздіктерде оның әртүрлі ұғымдары кездеседі. Филологияда «сленг» сөзі анықтамасының көптеген нұсқалары бар, алайда нақты анықтамасы белгіленбеген. Ағылшын тілінде сленг сөздер XIX ғасырдың басында қарқынды қолданыла бастады, содан бері ол әдеби тілдік сөздер нормасына енбейтін, барлық сөздерді және сөзтіркестерді өз қатарына біріктіріп келеді.

Халықаралық ғылыми журнал беттеріндегі мақалалардың бірінде, ағылшын тілі сленгтерінің маңызды ерекшеліктері ретінде мыналарды бөліп көрсетеді:

- Сленг – бұл лексикалық құбылыс, арнайы лексика болып саналады. Мұндай сөздер немесе сөз тіркестерін кейде сленгизмдер деп атайды;

- Сленг – қазіргі әдеби тілдік норма тұрғысынан, әдеби ағылшын тілінен тыс нормативтік емес лексика;

- Сленг – негізінен ауыз екі сөйлеуде, ортақ мүдделеріне қарай топтасқан адамдар арасында пайда болатын және қолданылатын лексика;

- Сленг – эмоционалды лексика. Адам сезімін, ойын айқын жеткізеді және сөйлемге эмоционалды рең береді;

- Сленг – шектеулі стилистикалық қолданысқа ие, түрлі көріністері бар (әзіл, немқұрайдылық, ирония, келеке-мазақ, дәрекілік және т.б.)

Қазіргі кезде сленг келесі функцияларды орындайды:

- Сәйкестендіру (идентификация) функциясы, яғни біріктіру функциясы. Сленгизімдер әдетте, адамдарды белгілі бір қауымдастыққа, белгілі бір топқа мүше екендігін көрсетеді және өзін қауіпсіз әрі біртұтас екенін сезінуге мүмкіндік береді;

- Коммуникативті қарым – қатынас функциясы. Сленг белгілі бір әлеуметтік топ ішінде өзара байланыс ретінде қолданылатын тіл;

- Эмоционалды-экспрессивті функция. Сленг эмоциялар мен сезімдерді нақты әрі оңай жеткізуге көмектеседі;

- Бағалау функциясы, себебі сленг спикердің адамға немесе затқа деген көзқарасын, сондай –ақ белгілі бір оқиғаларға деген субъективті көзқарасын білдіреді

- Манипуляциялық функция. Сленг адамдарға психологиялық тұрғыда әсер етуге көмектеседі.

- Шығармашылық функция. Сленг әдеби тілде баламасы жоқ сөздерді алмастырады және сөйлемге қосымша эмоцияналды рең береді [3].

Тіл бір орында тұрмайды, ол үнемі даму үстінде. Бұл туралы И.Р. Галперин былай деп жазады: «тіл даму үстінде, тілдің қолдану аясы бір-бірімен үнемі байланыста болады, сондықтан бір қолданыс аясынан шыққан сөз екіншісіне түседі және онда ассимиляцияға ұшырайды» [4, б. 112].

Дәл сол сияқты, сленг те тұрақсыз және үнемі даму үстінде – бір сөздер қолданыстан шығып жатса, екінші бір сөз қолданысқа еніп жатады. Мысал ретінде 60-90 жылдары қолданысқа енген сленг сөздерді қарастырайық:

- Beer tokens – money;
- A gas – a lot of fun;
- Chump – loser;
- Veg out – relax;
- GOAT – greatest of all time;
- Vibes – atmosphere [5].

Қазір бұл сөздер сленг ретінде қарастырылмайды, себебі тіл үнемі жаңа сленгизімдермен толықтырылып, қолданысқа жаңа сөздер енеді.

Бүгінгі күні ағылшын тілінен енген сленг сөздер жастар арасында, әсіресе мектеп қабырғасындағы жасөспірімдер арасында кеңінен қолданылады. Мысал ретінде, қазақ, орыс, ағылшын мектеп оқушыларының өзара қарым- қатынас жасау барысында қолданатын бірнеше сөздерді қарастырайық:

Ресми атауы	Ағылшын мектеп оқушылары	Қазақ мектеп оқушылары	Орыс мектеп оқушылары
Жоспартантыс бақылау жұмысы	pop quiz	Суммативка, БЖБ,ТЖБ	Суммативка, СОЧ, СОР, контролка
Жаттау	to cram	Жаттау	зубрить
Бақылау жұмысын оңай тапсыру	to kill a test	Изи тапсырдым	Сдать на изи(easy)
Экзаменнан өтпей қалу	to bomb a test	Экзаменнен құлап қалу	Завалить экзамен

Даярлық сынып	prep class	Нулевой сынып	Нулевой класс
Мектеп мұғалімі	schoolie	Апай, мұғалім-апай	Училка
Құрмет білдіру	Props	Респект, красаучик, уважуха	Респект, красава

Кесте 1.

Сонымен қатар, мектеп оқушыларының сленг сөздерді қолдануын пайыздық мөлшерде анықтау үшін 9-11 сынып оқушылары арасында сауалнама жүргізілді. Сауалнама нәтижесі бойынша, сауалнамаға қатысқан оқушылардың 87% -ы өз қатарластарының сөйлеу барысында сленг сөздерді қолданатынын байқаған екен, тек 13%-ы сирек кездестіреді екен. Қатысушылардың 50%-ы өз сөздерінде сленгтерді жиі қолданады, 35%-ы кейде қолданады, 15%-ы сирек қолданады. Сауалнамаға қатысқандардың 16% -ы сленгтерді қолдану, өздерін басқалардан ерекше етіп көрсетеді деген ойда, ал 76%-ы бұл пікірді қолдамайды. «Жастардың қолданысындағы ағылшын сленгтерін өз ана тілінің (қазақ немесе орыс) сөздерімен алмастыруға болады ма?» деген сауалға 53%-ы «иә», 37% -ы «жоқ» деп жауап берді. Сауалнамаға қатысқан оқушылардың 89%-ы ағылшын тілінен енген сленг сөздердің мағынасын білетіндігін көрсетті, 6%-ы тек кей сөздерді білетіндігін көрсетті, ал 5%-ы «білмеймін» деп көрсетті.

Сурет 1.

Сауалнама нәтижесінен, ағылшын тілінен енген сленг сөздер мектеп оқушыларының ағылшын тілін үйренуге деген қызығушылығын тудырады деген қортынды жасауға болады. Осы қортындыға сүйене отырып, ағылшын тілін оқыту барысында оқу-әдістемелік құрал ретінде сленг сөздерді қолдану оқушылардың сабаққа деген қызығушылығы арттырып, құлшынысын оятады, демек ағылшын тілін оқыту барысына оң әсерін тигізеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Әлеуметтік лингвистика терминдерінің сөздігі. – Астана: Арман-ПВ, 2008. – 392 с. – Б. 98.
2. Сілтеме: <http://kazneb.kz/site/catalogue/view?br=1108484>
3. Хомяков В. А. О специальном сленге. – Вологда, 1968. – 38 б.
4. Сизов, С. Д. Понятие и функции сленга / С. Д. Сизов, Ю. С. Сизова. – Текст: непосредственный // Юный ученый. – 2016. – № 5 (8). – С. 32-34. – URL: <https://moluch.ru/young/archive/8/533/>
5. Гальперин И. Р. О термине «сленг» // Вопросы языкознания, 1955. – № 6. – 1956. – 122 б.

6. <https://www.urbandictionary.com/>

УДК 372.881.111.1

ОБУЧЕНИЕ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Балтабаева Диана Кайратовна

dibaltabaeva@mail.ru

Студент 4-го курса образовательной программы «Иностранный язык: два иностранных языка» ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Научный руководитель – К.Е. Ибрагимова

В связи с текущей ситуацией в мире, школы перешли на дистанционное обучение, а в экстренных случаях дистанционное обучение – одна из основных форм обучения, которая помогает контролировать процесс обучения, а не прерывать его. Это является вынужденным действием в конкретной возникшей ситуации, – инструментом взаимодействия учителя и класса в течение относительно короткого времени.

Одна из первых проблем и важных с моей точки зрения – это оборудование рабочего места студента. Несмотря на то, что 21 век, не у всех детей есть компьютеры, планшеты, телефоны, способные транслировать изображения и аудиоматериалы в нужном качестве и в полном объеме. Обратной стороной той же проблемы является доступность Интернета. Не у всех есть возможность пользоваться Интернетом, потому что это дополнительные траты денег из семейного бюджета, а также Интернет, который не «достаточно быстрый» или не выдерживает перегрузок во времена «всеобщего образования».

Здесь может возникнуть точка зрения, что это основная задача школы – «научить, как учиться», но в случае дистанционного обучения родители, законные представители несовершеннолетних обучают и контролируют процесс. Поэтому в этот период было много довольно интересных видеороликов о дистанционном обучении для младших школьников. Например, если все тридцать два ученика в классе имеют возможность дистанционного обучения, возникает другая проблема – несовершенство платформ обучения. С учетом того, что основная загруженность в первой половине дня для образовательных площадок и, как следствие, прерывание онлайн-занятий, то участие в работе не более 10-12 человек, небольшая обратная связь между преподавателем, а учеником.

В первом классе, если процесс дистанционного обучения затягивается, то он практически самостоятельный или с помощью родителей, школьник должен научиться читать, писать и считать. Подразумевается, что дистанционное обучение – это инструмент, который можно использовать в домашнем обучении, когда ребенок с ограниченными возможностями не может посещать массовую школу, но это ни в коем случае не является общей формой обучения для всех учеников начальной школы. Основной риск в дистанционном обучении – снижение успеваемости и желания учиться, поскольку у учеников начальной школы еще не сформированы функции саморегулирования. А у родителей не хватает знаний, а главное – времени, чтобы контролировать учебный процесс при дистанционном обучении.

Появление инновационных технологий положительно сказывается на педагогике. Такой вывод можно сделать из того факта, что стали активно развиваться новые формы, методы, функции и средства дистанционного обучения. Однако если понятие «педагогика» сформировалось давно, то понятие «дистанционное образование» в науке еще не полностью разработано. Поэтому предлагаю свое понятие о концепции дистанционной педагогики.